

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.050.42.2024.AK
3464123.13658036.11050037
Warszawa, 13-11-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Posła Krzysztofa Piątkowskiego z dnia 29 października 2024 r. w sprawie ograniczenia użycia plastiku jednorazowego użytku, znak: K10INT5595, poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia.

1. Jakie działania podejmuje Ministerstwo w celu wdrożenia unijnych przepisów dotyczących ograniczenia użycia plastiku jednorazowego użytku?

Polski system chroniący środowisko przed odpadami z tworzyw sztucznych stale się rozwija. W maju 2023 r. weszła w życie ustawa wdrażająca dyrektywę 2019/904 (tzw. dyrektywa SUP), która w swoim założeniu ma ograniczać zużycie produktów jednorazowego użytku wykonanych z tworzyw sztucznych, w tym wybranych opakowań. W szczególności ustawa:

- od 24 maja 2023 r. ustanawia zakaz wprowadzania do obrotu produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych obejmujący: wszystkie wyroby wykonane z oksydegradowalnych tworzyw sztucznych; patyczki higieniczne, sztućce, talerzy, słomki, mieszadełka do napojów, patyczki do balonów; a także pojemniki na posiłki i napoje oraz kubki na napoje ze styropianu,
- zakłada zmniejszenie stosowania opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, takich jak: pojemniki na żywność i kubki na napoje. Zobowiązuje obiekty handlu i gastronomi do pobierania obowiązkowej opłaty za wydanie żywności w opakowaniach jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych,
- od 1 lipca 2024 r. zobowiązuje wybranych przedsiębiorców do zapewnienia dostępności opakowań alternatywnych, wytworzonych z materiałów innych niż tworzywa sztuczne (w tym innych niż tworzywa sztuczne ulegające biodegradacji) lub opakowań wielokrotnego użytku,
- zakłada, że przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu produkty jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych będą zobowiązani do zapewnienia finansowania kosztów sprzątnięcia (zagospodarowania) odpadów porzuconych w miejscach publicznych, oznakowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych oraz do finansowania publicznych kampanii edukacyjnych.

Kolejnym działaniem wdrażającym unijne przepisy dotyczące ograniczenia użycia plastiku jednorazowego użytku jest ustawa o systemie kaucyjnym, która weszła w życie we wrześniu 2023 r. Ustawa obecnie jest nowelizowana (druk poselski nr 760) a do najważniejszych jej założeń związanych z redukcją plastiku jednorazowego użytku należą:

- **termin uruchomienia systemu kaucyjnego 1 października 2025 r.**, obejmujący jednorazowe butelki z tworzyw sztucznych do 3 litrów, szklane butelki wielokrotnego użytku do 1,5 litra oraz metalowe puszki o pojemności do 1 litra,
- **zapewnienie rzeczywistego objęcia systemem kaucyjnym całego kraju** poprzez wprowadzenie wymogu utworzenia co najmniej jednego **stacjonarnego** punktu odbierania opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym od użytkowników końcowych w każdej gminie co spowoduje, że podmioty te będą miały jasne wytyczne dot. minimalnej ilości takich punktów,
- wskazanie, że od 2026 r. **opłata produktowa**, którą ponosić będą wprowadzający, którzy nie przystąpili do żadnego z systemów kaucyjnych, **obliczana będzie jako potrójna stawka opłaty produktowej określonej dla danego rodzaju opakowania na napoje** (wyłączenie niepożądanego alternatywy nieprzystępowania do systemu przez wprowadzających i niepokrywania przez nich realnych wydatków po stronie podmiotów prowadzących jednostki handlowe),
- uwzględnienie zaproponowanych przez Ministerstwo Finansów zmian w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361 i 852) gdzie ujednoczone zostały zasady **rozliczenia na gruncie VAT kaucji od opakowań wielokrotnego i jednorazowego użytku**. Wskazano, że podmioty reprezentujące będą obowiązane do poboru i zapłaty VAT organom skarbowym wyłącznie za kaucje za opakowania objęte systemem kaucyjnym, które nie zostały zwrócone w tym systemie.

Ministerstwo przewiduje, że wprowadzone rozwiązania zwiększą poziom selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych, a w efekcie także poziom ich recyklingu, co przekładać się będzie na realizację unijnych celów dot. poziomu selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych. Cele dla butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do trzech litrów wynoszą 77% w 2025 r. i 90% w 2030 r. Bez wprowadzenia systemu zwrotu opakowań i zaangażowania społeczeństwa, osiągnięcie powyższych poziomów nie będzie możliwe. Dzięki uruchomieniu systemu kaucyjnego wprowadzający będą mieli dostęp do czystego recyklatu i będą mogli zapewnić, że opakowania te, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami, będą zawierać udział wagowy wynoszący co najmniej: od 2025 r. – 25% tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu i od 2030 r. – 30% tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu.

2. Czy planowane są kampanie edukacyjne i zachęty dla firm do stosowania bardziej ekologicznych opakowań?

Jak wskazują wyniki *Badania świadomości ekologicznej mieszkańców Polski* publikowane corocznie przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, wśród najczęściej wskazywanych powodów, dla których Polacy chcą chronić środowisko jest troska o przyszłe pokolenia oraz dbałość o zdrowie człowieka. Badani mają świadomość, że stan środowiska zależy przede wszystkim od aktywności każdego z nas (62%), a za kształtowanie postaw i zachowań ekologicznych każdy jest odpowiedzialny indywidualnie (44%). Mamy świadomość potrzeb społeczeństwa w zakresie prowadzenia edukacji z różnych dziedzin dot. ekologii i ochrony środowiska. Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi szereg działań mających na celu uświadamianie społeczeństwa w zakresie korzyści płynących z ekologicznych działań.

Prowadzimy kampanie edukacyjne w mediach społecznościowych, internecie i telewizji gdzie w popularnych serialach, śniadaniówkach, wejściach pogodowych „na żywo” i audycjach tematycznych pojawiają się wątki dotyczące racjonalnej gospodarki odpadami, w tym gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), segregacji odpadów, systemu kaucyjnego, SUP, niemarnowania żywności oszczędzania energii. Nasi eksperci biorą udział

w konferencjach, odczytach, debatach i wywiadach, gdzie przybliżana jest tematyka związana z naszymi działaniami.

Rozumiemy również postulaty producentów i wprowadzających opakowania na rynek odnośnie luk informacyjnych w zakresie opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych czy opakowań dla nich alternatywnych. Nie są prowadzone w tym momencie działania w kierunku opracowania zachęt dla firm do stosowania bardziej ekologicznych opakowań. Jednak rozumiejąc potrzebę producentów rozpoczęliśmy rozmowy z Siecią Badawczą Łukasiewicz w zakresie ekologicznych rozwiązań i technologii związanych z opakowaniami.

3. Jakie są rządowe plany dotyczące recyklingu odpadów plastikowych i rozwijania infrastruktury do ich segregacji?

System kaucyjny to mechanizm promujący recykling i ponowne wykorzystanie opakowań. Uruchomienie systemu kaucyjnego wpłynie pozytywnie na zwiększenie poziomu recyklingu w Polsce oraz zapewni wprowadzającym dostęp do rPET niezbędnego do realizacji unijnych zobowiązań w zakresie zawartości recyklatu w produktach. System ten będzie częścią systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP), który będzie kluczowym elementem w systemie gospodarki o obiegu zamkniętym. Aktualnie trwają prace wewnętrzne nad wypracowaniem nowego modelu ROP oraz założeniami ustawy.

Na system ROP składać się będzie zestaw środków podejmowanych w celu zapewnienia, aby producenci produktów ponosili odpowiedzialność finansową lub odpowiedzialność finansową i organizacyjną na etapie cyklu życia produktu, gdy staje się on odpadem. Obecny system nie motywuje producentów do ekoprojektowania, gminy mają trudności z realizacją celów w zakresie recyklingu i składowania. Nowe regulacje mają na celu zapewnienie:

- stabilnego finansowania gospodarowania odpadami w gminach oraz bardziej sprawiedliwego podziału kosztów, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”,
- skuteczności w osiąganiu celów recyklingu i składowania, a także ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów opakowaniowych,
- motywowanie uczestników systemu, w tym wprowadzających do ekoprojektowania opakowań, samorządów do osiągania celów w zakresie recyklingu i składowania, przedsiębiorców gospodarujących odpadami do ciągłego doskonalenia procesów oraz mieszkańców do efektywniejszej segregacji odpadów.

Ocenia się, że zarówno ROP jak i system kaucyjny wpłyną na rozwój infrastruktury do segregacji i recyklingu.

4. Czy rząd rozważa wprowadzenie nowych regulacji lub programów dofinansowania, które będą wspierać firmy produkujące alternatywy dla plastiku?

Na ten moment nie są prowadzone działania w tym kierunku.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

dw. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM